

A zsidók átköltöztetése

A „törvényes” rendelkezések. A budapesti zsidók átköltöztetésére és koncentrálására vonatkozó rendeleteket június 16-án adták ki Doroghi Farkas Ákos, az újonnan beiktatott polgármester aláírásával⁷, és másnap tették közzé. A 14 kerület mindegyikére külön rendelet vonatkozott, mely utca és házsám szerint sorolta fel a csillagos házakat. A zsidók átköltöztetésére vonatkozó általános előírásokat és konkrét végrehajtási utasításokat a főváros I. kerületére vonatkozó 147 501/1944. IX. sz. rendelet foglalta magában.⁸

A rendelet kibocsátásának napján külön rádióüzenetben értesítették az ország valamennyi csendőrsét a fővárosban folyó akcióról, hogy készüljenek fel esetleges fővárosi zsidókra, akik vidéken keresnek menedéket. Le kellett tartóztatniuk és a legközelebbi rendőrörsre kellett vinniük őket.⁹

Hogy a csillagos házakat könnyen föl lehessen ismerni, a rendelet megszabta, hogy különleges jelvényt kell elhelyezni az épületek minden kapuján. A jelvény egy 30 cm átmérőjű, kanárisárga Dávid-csillag volt, 51 x 36 cm-es fekete alapon. E jelvények beszerzését és elhelyezését a háztulajdonosok feladatává tették. A rendelet eredetileg kikötötte, hogy az összes átköltözést június 21-ig, azaz három napon belül be kell fejezni; ezt később meghosszabbították nyolc napra. E határidő után zsidó tulajdonos, bérlő, vendég vagy albérlő nem lakhatott másutt, mint csillagos házban. A rendelet előírta, hogy ahol csak lehet, az áthelyezett zsidók egy épületbe, utcába vagy körzetbe költözzenek; a csillagos házakból kiköltöző keresztények lakóterületét foglalják el, valamint a már zsidók által lakott házak lakásainak fölös szobáit. A rendelet szerint egy zsidó családnak egy lakószobára volt joga, kivéve, ha a szoba 25 m²-nél kisebb, a család négynél több tagú, vagy ha a lakóhelyiséget irodának vagy üzletnek is használták; ilyen esetekben családonként még egy szobát lehetett engedélyezni. Zsidó család – akármilyen nagyságú vagy foglalkozású volt is – semmilyen körülmények között nem rendelkezhetett kettőnél több szobával.

A rendelet nem érintette a csillagos házakon kívül zsidó tulajdonban lévő, kereskedelmi vagy ipari célra használt épületeket, de a zsidóknak megtiltották, hogy ilyen helyeken lakjanak. Elméletileg a zsidók minden holmijukat magukkal vihették, kivéve a háztartási gépeket; ha ez helyhiány miatt vagy más okból lehetetlennek bizonyult, megengedték nekik, hogy egy szobában elraktározzák a holmijukat, az összes többi szobát ki kellett üríteniük. Amint a korábbi zsidó lakó kiűritette a lakást, azt lezárták és lepecsételték, és senki sem léphetett be a lakásügyi hatóságok, az